XIII. évfolyam 1894. **41. szám.** Turóc-Szt.-Márton, október 14.

Felvidéki Hiradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 4 frt
Fél évre . . . . . 2 »
Negyed évre . . . . . 1 »

Felelős szerkesztő: **Fehér János.** Főmunkatárs: **Révész Lajos.**
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra címezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.

Magánhirdetések legjutányosabban, árszabály szerint
Hivatalos hirdetések díja: 100 szóig 2 frt, ezentúl minden megkezdett száz szónál 50 krral több.
Lapunk számára hirdetéseket elfogad a „Reuter ügynökség és a Magy. Távir. Iroda" hirdetési irodája Budapest, Granátos-utca 1. szám.

Széttagolt társadalom.

Abban a lázas és nekünk, vidékieknek sokszor kínosan visszatetsző versenyben, melyben a központi sajtó sokszor bizarr eszméket termel, nem utolsó helyen áll az az elmés és szatirikus közlemény, mely egy délvidéki alispánt leckéztet meg azért, mert ez elég vakmerő volt a megye nemeseinek névtárát megszerkeszteni.

Ha jól sejtjük, itt a demokratikus társadalom gúnyja akarja szórni nyilait az exkluzív ósdi kiváltság ellen, a nemesség ellen. A demokrácia szent nevében ejtett lecke, az önérzetnek ez a distingvált hangja minket, a korszellem diadalától ittas férfiakat, édes boldogsággal tölt el.

De vajjon, úgy-e? Szabad-e ennek a kornak, ennek az erőtlen demokratikus szellemnek ennyire önérzetesnek lennie?

Vajjon az exkluzív törekvéseknek csak ámaz egy tünete létezik, mely annak a délvidéki alispánnak, tényével, kifejezésre jutott?

Aligha!

Mi nagy demokraták a világért se botránkozzunk meg egy alispán félre tévedt ötletén. Szó sincs róla! Ne az az egy tünet, hanem társadalmunknak teljes erőtlensége töltse el lelketeket igaz fájdalommal, nagy demokraták! Ne bántson titeket egy tény, melyet a fin de siécle korában talán az ősiség iránt való vonzódás is szuggerálhatott, hanem bántson titeket a tények összessége, melyek valamennyien azt bizonyítják, hogy mily kevéssé vagyunk mi demokraták s hogy társadalmunk mennyire és mily sokféle érdek szerint van széttagolva.

Ugyan vegyünk csak magunknak egy kis fáradtságot és nézzünk be akár a kaszinókba, akár az olvasókörökbe, akár a kávéházakba, akár a közélet zöld asztalai mellé, mindenütt azt fogjuk látni, hogy koteriák, klikkek és különféle érdekek állanak, vagy jobban mondva ülnek egymással szemben. Azt tapasztaljuk, hogy az egyik rangja elleni merényletnek tartaná azt, hogy a másikához átszóljon a szeretet és együttérzés közvetetlen hangján.

Manapság minden kávéháznak és annak minden asztalának van rangja; amott a honoráciorok nagyképűsködnek, itt az iparosok sanyarognak a pangó viszonyok miatt, emitt pedig politizálnak. Mindegyik külön kör, világos célzataival annak, hogy itt az előkelőség honol.

Bizonynyal mondhatjuk, hogy a mi közállapotaink egyiptusabbak az egyiptusiak kasztrendszerénél.

És vajjon ez-e az a sokszor hangoztatott demokracia?

Hiszen a milyen hermetice el vannak zárva a mi társadalmi osztályainak, ahhoz képest annak a délvidéki alispánnak tényе csekélyke apróság.

Oly annyira elernyedt, szétmállott a vidéken a társadalmi élet, hogy szinte emberfeletti erővel kellene annak rendelkeznie, aki pezsgő és lüktető életet tudna a társadalomba önteni.

A vidéki társadalom szétmállását szemlélő előtt ugy tűnik fel a látszat, mintha az emberek nem egymásra, hanem az egymás ellen való lenézésre, sőt mi több: gyűlölétre volnának utalva.

S hogy ez így van, kiket okoljunk? Kik segítsenek rajtunk? Talán a nők? Valóban csodálatos, hogy a nőben semmiféle nevelés az osztálykülönbséget lerombolni nem tudja. Legyenek intézményeink bármily demokratikusak, az otthon kultusza ápolni fogja a rang és a születés kiváltságait.

Ám annál szebb kötelessége van a férfiúnak, hogy ne csak frázis készletével tüntessen a demokracia mellett, hanem tegye működésével termékenyné a demokratikus eszméket.

A józan demokracia érvényesülése pedig nem az a közéletben, hogy mindenki egyforma akarjon lenni, hanem az, hogy a vezető szellemnek, mely nem talmi és nem üres stréberség, — tért kell engedni.

Félre azzal az abderai irigységgel, a mely az igazi érdemeket sem kívánja respektálni! A demokracia isten és törvény előtt egyenlővé tehet, de ez nem azt jelenti, hogy magunknál előbbvalóak nincsenek. Gondolja meg mindenki, hogy csak szeretet vitte előbbre a társadalmat.

Kiállítási közlemény.

Az ezredéves kiállításnak pozsonyi kerületi bizottsága csendben ugyan, de az egész nyáron át szakadatlanul működött. A bejelentő ivek szét vannak küldve, a bizottság előadója pedig beutazta a Pozsony, Nyitra, Trencsén és Turóc vármegyéből álló kerületet s a mennyiben csak lehetett, személyesen buzdította az iparosokat a részvételre, ennek dacára a kiállítók száma igen csekély. — Mindeddig a négy vármegyéből hivatalosan csak 26-an jelentették be hogy résztvesznek a kiállításon. Ezen csekély szám megdöbbentene, ha tudomásunk nem volna arról, hogy sok gyáros és iparos már bejelentette részvételi szándékát, csakhogy még nem küldte be a bejelentő ivet. A kiállításnak nagyszombati, szeredi, nyitrai, trencséni, zsolnai és turóc-szent-mártoni helyi bizottságai már szintén megalakultak s reméllhetőleg az őszi időszak alatt a legnagyobb erélylyel fognak hozzálátni a kiállítás propagálásához. Oly helyeken, a hol nincsenek helyi bizottságok, a városi hatóságok, így Érsekujvárott, Somorjon stb. vagy a főszolgabírói hivatalok vannak megbízva a kiállítás iránti érdeklődés felébresztésével. A jelzett 26 kiállító a jelentkezés sorrdneje szerint a következő: *Drächsler* Károly pozsony-szt.-györgyi papszomángyáros, *Stern M. és fiai* trencséni fényképész, *Schulcz* Lajos-féle szucsányi gőzténagyár (pavillon), *Érsekujvári gőzténagyár részvény-társaság*, *Stein testvérek* pozsonyi sörfőző, *Schmidt A. és társa* nagybossányi bőrgyár, *Angermayer* Károly pozsonyi könyvnyomda, *Hajek* Dani modori agyag iparos, *Seybel testvérek*-féle cajlai, perneki és bazini bányászati és és kohászati mű, *Schwappach* Ágoston pozsonyi mákos- és dióspatkó készítő, *Kellermann* Izidor szoblahói borovicskafőző és a következő Trencsén városi gyárosok és iparosok: *Burghardt* Lajos gépész, *Buttkó* Ágoston lakatos, *Fábry* János hentes, *Reichel* József szabó, *Steiner* Karola női szabó, *Artbauer* János cukrász, *Zsovinecz* István kocsigyártó, *Brichta* Jakab I. magyar vegyileg tiszta borókaolaj gőzgyár, borovicska-, szilvorium és cognacfőző (2 csoportban, a vegyészeti iparcsoportjában boróka olajat, boróka bogyót stb., az élelmi cikkek csoportjában pedig borovicskát és cognacot), *Hrehus* István cipész, *Kornhauser és Hertzka* szesz- és élesztő gyár, *Lonszky* Pál agyagkályha gyáros, *Schlesinger* Béla szappanos, *Skarnitzl* X. F. könyvnyomda és *Visnyovszky és Confal* bútorgyárosok. A legtöbb kiállító Trencsén-megyéből, illetőleg városából jelentkezett, a mi az ottani helyi bizottság elnökének Simon Béla kir. tanácsosnak és előadójának ifj. Kátzer Henriknek buzgó működésére vezetendő vissza. Turóc-vármegyéből mindeddig csak egy kiállító jelentkezett, vagyis *Schulz* Lajos szucsányi gőzténagyáros. Ideje tehát, hogy az itteni helyi bizottság, a melynek élén tudvalevőleg *Beniczky*-alispán áll, szintén akcióba lépne és legalább megközelítőleg

A „FELVIDÉKI HIRADÓ" TÁRCÁJA.

Bízol? Bízom!

— Elbeszélés. —

Irta: Révész Lajos.

— A »Felvidéki Hiradó« eredeti tárcája. —

(Vége.)

Mikor másnap meglátogatni akartam, az a halovány apáca elfogott a folyosón.

— Ne menjen, kérem, a beteghez! Hála Istennek, jobban van, de feltétlen nyugalomra van szüksége. A látogatókat nem szabad hozzá eresztenem. Minden reggel referalni fogok önnek javulásáról, de addig ne akarjon, kérem, hozzá menni, míg a főorvos úr arra engedélyt nem ad.

Természetesen, minden reggel ott voltam, hogy a kedves apáca ajkáról halljam Pali baratom örvendetes javulásának hírét. Egy hét mulva be is eresztettek, amikor már beszélnie volt szabad.

Olyan örömmel fogadott szegény Pali, mintha valami szörnyű nagy utazas után láttuk volna viszont egymást. Valóban, nagy utazásból tért meg; a túlvilág kapujából! Első napon csak pár percig tartott látogatasom; másnap, harmadnap tovább, tovább.

A negyedik napon valóban meglepett ezzel a nyilatkozatavaL:

— Édes barátom, nagy bolond az ember! Éretlen gyermekes föllendüléséért milyen könnyelműen kockára veti életét. Nagy bolond az ember!

Nem értettem ezt a bölcselkedő frazist. Azt akarja mondani, hogy nem szerette soha komolyan a kis bankár leányt? Hogy éretlen föllendülés volt csak az Edelsteinnal történt szándékos összeütközés? Nem értettem.

Meglehet, hogy szégyelte magát az előtt a higgadt, szép apáca előtt, aki — megvallom — nekem is imponált. Tény, hogy a vele történt eseményekről mélységesen hallgatott. S mikor én egyszer fölemlítettem a Marianne nevét, elpirult, mint egy gyermek s rám kiáltott:

— Hallgass! Ne emlékeztess ez ostobaságomra!

Ugy, hogy az a szép ápoló is tágra nyitott szemekkel nézett rá ezért az érthetetlen fölhevülésért.

Napról napra jobban lett. S már én számítottam magamban, hogy néhány nap mulva elbocsátják, mint teljesen fölépültet. Annal jobban meglepett, mikor egy reggel azzal fogadott a szép apáca, hogy:

— Zákányi úr megint igen rosszul van. Az éjjel felszakadt hegedő sebéről a kötelék és láza ismét viszszatért. És olyan különös zavar ömölt el rajta, mig elmondta e hióbhírt; halovány arca kipirult, mintha nem mondana igazat.

— Beereszt hozzá kedves nővér? kérdeztem.

— Méltóztassék! Csak arra kérem, ne izgassa és igen rövidre szabja látogatását.

Benyitottam, s Pali ott feküdt haloványan, kimerülve, mint betegsége legkritikusabb napjaiban; a tegnapi derű és pirosság eltűnt arcáról.

— Mi történt az Istenért?

— Mi történt? Egyszerűen az, hogy nem akarok innen elmenni.

— Talán csak nem szándékosan . . .?

— De igen; magam téptem fel a köteléket.

— Megőrültél?

— Nem, de nem vagyok messze attól az állapottól.

— De hát mi történt?

— Nemsokára megtudsz mindent. Addig ne kérdezz, kérlek! Es kimerülve hunyta le szemeit.

Nem mertem tovább kérdezősködni. Csendesen kiléptem a szobából, egészen megzavarva ez érthetetlen fordulat miatt s megkérdeztem attól az ő apolására rendelt apácától, nem tudná-e megmondani, mi történt?

— Tudom uram! felelt halk hangon, miközben a szokottnál is sápadtabbá vált.

— Mondja el, az Isten áldja meg!

— Nem tehetem uram! És minden további kérdésnek elejét veendő, eltűnt előlem egy beteg szobájába.

Most már igazán össze voltam konfundálódva. Egész nap majdnem öntudatlan végeztem teendőimet s nem aludtam egész éjjel, elképzelni sem tudván, mi történhetett Pali barátommal, aki bár — mint affélé igazi költő — érzelmei hatása alatt állott teljes életében, de érthetetlenséget nem követett el soha.

Alig vártam a másnapot, hogy kérdőre vonjam Palit, hacsak állapota engedi.

Sokkal korábban mentem, mint szoktam s most nem várt a folyosón a nővér, mint rendesen; annyira megszoktak majdnem két hónap óta tartó rendes látogatásomat, hogy senki nem állotta utamat, bár a látogató órát jóval megelőztem.

— Feleljen Margit, örök üdvösségére kérem, feleljen! Hallottam Palit esdekelni, amint szobájába benyitottam.

És ott állott ágya előtt az apáca, a töprengés, a habozás élő képe gyanánt; beléptemre hirtelen láng

oly eredményeket mutatna fel, mint a trencséni bizottság. Ez utóbbinak munkája ugyan igen meg lett könnyítve az által, hogy Trencsén városa 600 frtot bocsátott rendelkezésére, de reméljük, hogy a Turóc-vármegye részéről megszavazott összegből szintén jut majd a tehetséges, de szegényebb turóci iparosoknak, ugy hogy azok is résztvehetnek majd a kiállításon. A mielőbbi bejelentés az okból is célszerű, mivel a kiállítási csoportbizottságok jelenleg már tárgyalják a beküldött bejelentéseket s így minden kiállítónak érdekében van már abból a szempontból is minél előbb közölni a részvételre vonatkozó szándékát, nehogy késői bejelentés miatt a szembetünőbb és jobb helyről leszoruljanak. — Végül figyelmeztetjük az illetőket arra, hogy a pozsonyi kereskedelmi- és iparkamara a bejelentő íveket és a kiállítási szabályok kivonatát kívánatra bárkinek megküldi s hogy a kiállítás tekintetében mindennemű felvilágosítással szolgál.

A kassai kerületi tornaverseny.

Irta: Mihalitska István.

(Vége.)

Végre megjött a délutáni 2 óra. A »Fő- és Kossuth Lajos«-utcák tömve voltak a roppant tömegtől. A házak ablakai, erkélyei mindkét oldalról telve voltak leginkább hölgyekkel, a Széchényi-liget, a hol a tornaverseny tartatott, csak úgy nyüzsgött az odaözönlött közönségtől. — A város elhagyta maga-magát, a városligetbe költözött, népvándorlás ez, a melyben nem százan és százan, hanem számos ezeren vettek részt. — Messze a »Fő-utca« felső végén megszólalt a katonazene, a Rákóczy-indulót fújták, megmozdult a várakozó sokaság is, alig tudta bevárni a felvonuló ifjúságot. — De végre jött, elől a hatalmas debreceni katonazenekar karmesterével élén, utána a különböző intézetek ifjúsága zárt sorokban, mindegyik intézet más és más tornaruhában, mintegy 1200 ifjú, büszkén, lelkesülten, katonai tempóban halad a hosszú utcán végig s magával ragadja a tömeget, mely aztán mozgó kerületéül szolgált. Még a közúti gőzkocsi is fenakadt, kénytelen volt állani, míg a nép elvonult. — Mindegyik intézet előtt táblat vittek az illető város és intézet nevével, némelyek zászlókat is vittek; mindegyik oszlopnál az illető tornatanár haladt. Impozáns volt a menet, mely a mint befordult az elegáns »Kossuth-Lajos« utcába, úgy egyre nagyobb néptömeget vitt magával.

Ha a katonai zenekar elhallgatott, megperdültek az oszlopok dobjai, felhangzott a szűnni nem akaró éljen, melynek halmása, lelkesítő hanghullámai utcáról utcára hömpölygtek. — Majd ismét felharsant a Hunyadi-induló s így jutott el az ifjúság meg a nép a kies Széchényi-ligetbe. — Gyönyörű őszi nap ragyogott nyári meleggel egy hosszúkás négyszögalakú több mint 200 méter hosszú, és 50—60 méter széles térre, mely magas nyárfákkal, árnyékos hársfákkal van körülvéve. Ez egy rét volt, a melynek egyik hosszszerinti felét skalpírozták s rajta porondot terítettek el, másik felét pázsitosan hagyták. Ez volt a versenytér. Ennek a versenytérnek az északi hosszoldalán öt soros emelvényes padok voltak elhelyezve, a melyekbe egy frtnyi beléptidíj mellett lehetett csak ülni, de azért úgy megteltek, hogy az emelvény ropogott és kevésnek bizonyult. Ezen padsorok kellő közepéből magasan kiemelkedett a tribün, a melyen a versenybíróság foglalt helyet. Ezen tribün háttere lobogódíszsel és ama városok címereivel volt ékesítve, a melyek a versenyben részt vettek. — Oldalai fenyő lombbal és nemzeti szinü drapériákkal voltak bevonva. — Ezeken az üléseken kívül a versenytért földszint kettős padsorok futották körül, a melyek mind le voltak foglalva s azok mögött is mindenütt nagy közönség állott. — Ily nagy volt a kassai publikum érdeklődése. — Az emelvényes padsorokat distinguált publikum, különösen elegáns hölgyvilág töltötte be. Mindenféle ernyők és kalapok ligetje volt ez, a mely alól mosolygó szemek és ajkak, lelkes arcok várták és lesték a történendőket. — A tér közepén hosszvonalban éssymetrikus távolságban egymástól voltak felállítva a vasszerkezetű nyujtók, ugrómércék, ugrólovak stb. nagyobb számban. — A versenybíróság tribünje előtt a versenytér közepe felé volt felállítva ama tribün, a melyen a szabadgyakorlatok vezetője állott s előlmutatta a gyakorlatot. Ez is zászlókkal és nemzeti szinű drapériával volt díszítve. E tribünnek az oldalán volt felállítva a jelző harang. Ezen tribünök a háta mögött padok voltak felállítva a vendégtanárok számára, kik a város színeiből, kék és sárga szalagokból készített jelvényeket viseltek.

Rendőrök és tűzoltók tartották fenn a rendet. — De ime! megérkeztek az oszlopok, kezdődik a felvonulás. Szól a zene, utána jönnek az oszlopok táblákkal, lobogókkal, az emelvényes padsorok előtt végig kemény, katonás magatartással s a mint egy-egy oszlop a versenybíróság tribünje alá ért, elhangzott a »balra nézz!« s az ifjak mind batran, büszkén tekintenek fel az emelvényre s odább vonultak. Valóban szép, felette szép látvany volt ez s úgy éreztük, hogy most a jövő, talán boldogabb Magyarországot látjuk magunk előtt elvonulni. Majd a tribünnek szemben a versenytér másik hosszoldalán frontba állottak az oszlopok. A zenekar elhallgatott. Mély csend állott be. A vezérlő tribünről egy kis nemzeti zászló lendül jobbra-balra, levesszük kalapjainkat, le az oszlopok is színes sipkáikat s felzendül az »Isten áldd meg a magyart!« — Ah! mily magasztos pillanat volt ez. Könnyek lopószkodtak szemeimbe s úgy éreztem, hogy most az egész magyar hazát, mind azzal, a mi benne szép, fönséges, magasztos, hevesebben dobogó, majd elszoruló szivemre kell szorítanom. Felejthetetlen jelenet és kép volt ez.

Ennek élvezetétől egy nagy város se fossza meg magát. — A hymnus eléneklése után Horváth Lajos kassai gymnásiumi tanár lépett fel az intéző tribünre és a harang kongatása mellett a tempo végeztettek a szabadgyakorlatok. Igen érdekes látvány volt. — A publikum feszült érdeklődéssel nézte a produkciókat. Majd jöttek a katonai rendgyakorlatok, ezek után a versenyfutás 150 és 200 méterre, majd a szergyakorlatok, azután a kötélhuzás, végül a játékok. — A nagy versenytér csupa mozgás, nyüzsgés, hullámzás volt, azt sem tudta az ember, hova, merre, mely csoportra nézzen?

Az összes ifjúság rendkívüli ambitióval és kitartással versenyzett s maga jutalmazta legszebben a maga győzteseit hatalmas éljennel, majd később vállaira kapta őket s úgy hordozta körül.

A versenyben a következő iskolák vettek részt.

I.	oszlop:	kassai áll. polgári iskola.
II.	»	kassai áll. polgári iskola.
III.	»	a) budapesti V. ker. áll. főgymnásium.
»	»	b) budapesti VII. ker. áll. főgymnásium.
»	»	c) iglói áll. tanítóképző.
IV.	»	a) eperjesi kir. kath. főgymnásium.
»	»	b) losonci áll. főgymnásium.
V.	»	a) lőcsei kir. kath. főgymnásium.
»	»	b) munkácsi áll. főgymnásium.
VI.	»	a) nagybányai áll. főgymnásium.
»	»	b) rozsnyói róm. kath. főgymnásium.
»	»	c) sátoralja-ujhelyi r. kath. főgymnásium.
VII.	»	a) szatmári kir. kath. főgymnásium.
»	»	b) ungvári kir. kath főgimnásium.
VIII.	»	kassai róm. kath. főgymnásium.
IX.	»	kassai kath. főgymnásium.
X.	»	a) budapesti V. ker. áll. főreáliskola.
X. oszlop:		b) lőcsei áll. főreáliskola.
XI.	»	kassai áll. főreáliskola.
XII.	»	kassai főreáliskola.

Mindegyik oszlopot külön vezényelte az illető tornatanár. — Igen kaczkiás alakok voltak magyar egyenruhájukban a rozsnyói gymnasisták.

Gyönyörű produkciókat láttunk. A katonai rendgyakorlatokban legjobban kitűnt az iglói állami tanítóképezde — a szergyakorlatokban a budapesti ifjúság; a játékokban a szatmári, nagybányai, ungvári. — Egyes produkciókban kitűntek a kassaiak és a lőcseiek is.

Körülbelül esti 6 órakor lett vége a versenynek. A versenybíróság a maga tribünjén összeült és bírált. Tagjai voltak e birósagnak: Péchy Zsigmond főispán, mint elnök; Münszter Tivadar polgármester, Fabián János alispán, Szieber Ede kir. tank. főigazgató mint alelnökök; Szekeres Ödön premontrei főgyimn. tanar, mint jegyző, Aranyossi László ügyvédi kamarai elnök, Barna Lajos mérnök, Bernáth Elemér kir. táblai tanácselnök, Bittner József tornatanár, Deil Jenő ker. és iparkamarai titkár, Éder Ödön ügyvéd, Fluck Gusztáv kir. pénzügyigazgató, dr. Gerevich Emil kassai főreáliskolai igazgató, Hammersberg László megyei főjegyző, Horánszky Adolf kir. táblai bíró, Horváth Lajos tornatanár, dr. Klekner Alajos kir. jogakadémiai igazgató, Lévay István polg. isk. igazgató, Naményi Gyula megyei árvaszéki elnök, Paksy József kir. táblai ügyész, Péchy Aurél kir. törvényszéki elnök, Schreiber Albert nyug. cs. és kir. alezredes, Sudy K. János elemi isk. igazgató, Zagróczky Gyula kir. tanfelügyelő, stb.

Megállapodván a bíróság, a győztesek a tribün elé hivattak. Majd egyenként a tribünre mentek s a főispán nejétől, ki több más hölgytől volt környezve, kedves szavak kiséretében átvették a jutalmakat, díjakat.

A díjak kiosztása után a főispán az egybegyűlt ifjakhoz remek beszédet intézett, mely buzdító, lelkesítő, elismerő szavakban oly meglepő szakavatottsággal, ügybuzgóságggal szóllott a versenyről, és a tornázásról, mely mindnyájunkban igen kellemes érzelmeket keltett.

Majd ismét egy megható jelenet következett. Az ifjúság oszlopokba állott. Intettek a vezényló tribünről. Levettük kalapjainkat s az ifjúság hatalmas harmoniája elénekelte a »Szózatot.« — »Indulj!« Felharsant a katonazene, az oszlopok a versenybíróság tribünje alatt haladtak el pompás katona-tempóban, tiszteletet s vissza a városba ömlött az ifjúság és a nép. — Az ifjak egy csepp fáradságot sem mutattak. Útközben harsányan éljenezték a győzteseket, a főispánt, Kassa városi. a tanárokat. — A kivilágított város, az utcákon összegyűlt rengeteg nép még érdekesebbé tette a bevonulást, mint a milyen a kivonulás volt. — Fokozta a hatást a katonai zenekar ama szeretetreméltósága is, hogy útközben a »Szózatot« is fújta.

Igy tért vissza az ifjúság szállására a nagykiterjedésü kaszárnyákba. — Jól esett neki a vacsora, meg az alvás is.

Az ünnepélyt nagyszerű bankett fejezte be, amely a »Schalk-házban« volt megtartva. Mintegy kétszázan vettünk benne részt. Az asztalfőn a szeretetre méltó főispán, Péchy Zsigmond foglalt helyet, körülötte helyezkedtek el az alispán, polgármester, más notabilitasok és a tanügy vezető férfiai. A főispán úrnak ő felségére elmondott rendkívül szép, lelkes, hazafias toasztja után, beszéltek az alispán, polgármester stb. — Éltettük a főispánt, alispánt, Kassa várost, derék polgármesterét, derék polgárait, szép hölgyeit, úgy, a mint illett; de éltettük az igazán derék Schreiber Albert nyug. cs. és kir. alezredest, egy kedvés, finom oreg urat, dr. Gerevich Emil kassai reáliskolai igazgatót, Lekly Gyula gépészeti iskolai tanárt és a kassai tanférfiakat, mint a kik nagy érdemeket szereztek magoknak a tornaverseny rendezése körül.

Igen kedves, szellemes toasztot mondott a főispán úr még az ifjúságra is.

Az est igen derült, kellemes hangulatban folyt le. — Meg kell még említenem, hogy a promentrei tanárok szintén buzgó faradságot fejtettek ki a verseny rendezése körül. — A város polgársága mindvégig megtartotta szives modorát vendégei iránt. — Másnap búcsút vettünk Kassától s egy szép emlékkel gazdagabban tértünk vissza. — Szép nap volt szeptember 16-a nekünk is, de szép volt az Kassának is, — de legszebb volt mégis az életerős, reményekre jogosító, derék ifjúságnak és a tornatanároknak, a kik fáradságának, önfeláldozásának köszönhettük azt az élvezetet, a melyet nekünk a versenyzés nyújtott. — A mely város megszerezheti magának ezt az élvezetet, nem bánja meg, ha megnyitja kapuit a tornaverseny előtt.

csapott arcára s végtelen zavarral iparkodott mellettem kisuhanni a szobából.

— Ne menjen, az Istenre kérem, ne hagyjon el e percben. Barátom előtt nem akarok titkolózni s nekem ismernem kell elhatározását.

Megvallom, irtózatos zavar fogott el e jelenetre, érezve, hogy igen roszkor jöttem; de az a kétség, mely egész éjjel nyugtalanított, egyszerre eloszlott lelkemből.

— Ismétlem, hogy szeretem; nem külső szépségét, hanem azt a megigézó nemes lelket, mely minden mozdulatában nyilvánul. Ismétlem, hogy szeretem attól a perctől kezdve, mikor lázalmomban sírni látam ágyam előtt. Elmondtam hűen életem történetét; elmondtam hűen, a mi ide hozott és ismételten kérem az Istenre, mégis higyjen érzelmem igazságában.

A leány majdnem mellettem állott; olyan reszketés fogta el egy percre, mintha fagyos téli szél járta volna át testét.

— Azt mondta tegnap — folytatta Pali a beszédet — hogy még nem tud felelni e kérdésre. Jó, hat feltéptem sebem kötelékét, hogy el ne szakadjunk egymástól, mielőtt határozott válasz érlelődik lelkében. Most legalább egy hétre az ágyhoz vagyok kötve. Azalatt talán meggyőződik igaz voltomról.

— Nem kételkedem, nem kételkedtem egy percig sem! — Szólalt meg a leány igen halk hangon. — Hanem én is tartozom egy vallomással, amit — ez is érzelme igazságának jele — soha nem kért tőlem szám. Azt reméltem, örökre a magam titka marad a szégyen, ami ide hajtott. Lehetetlen tovább elhallgatnom. Isten nevében hallja meg hát az én történetemet is.

És elmondta; elejénte szakgatott, rövid mondatokban, később mind folyékonyabban azokat a borzalmas eseményeket, amelyek ide vezették.

Megvallom őszintén, együtt sírtunk mind a hárman a szegény leány tragódiáján és eszünkbe sem jutott furcsának találni, hogy az egész idő alatt azon a helyen maradtunk állva mi ketten, mintha a padlóhoz szögeztek volna bennünket.

— Igen, ez az én történetem! fejezte be a leány, kezeit csüggedten eresztve le maga mellett. — Nem e miatt a ruha miatt, melyet viselek, de a nevemet ért gyalázat miatt szabad e nekem meghallgatnom ilyen nyilatkozatot? Szabad-e felelnem ilyen kérdésre?

S olyan fájdalom volt e kérdésben, hogy a lelkem összeszorult belé.

Öntudatlanul fogtam kezét s oda vezettem a beteghez, kinek szeme égő lánggal csüngött a leány halovány arcán.

— Oh te édes, te kedves, te szent leányka! Menynyire imadlak! S a kezébe fektetett kézre tapadtak ajkai s úgy maradt lehajtott feje egy hosszú percig.

— Nem a köteles irgalmasság hajtott engem ide, megvallom! Jól esett közelében lennem s mikor éreztem, hogy lelkem nyugalma oda van, azt képzeltem, hogy ez is szükséges atyám bűnének levezekléséhez. Megrémültem, mikor vallomásával meglepett s magános cellámban annyi kínos percet éltem át a kétség gyötrődései alatt, hogy szabad-e szívem hajlamát követnem? Lehet-e remélnem, hogy valaki bizzék bennem?

— Szeretlek, édes lányka!

— Bízik bennem?

— Bízom benned! Isten engem úgy segéljen.

* * *

Igy végződött az én barátom »regénye«; mert a folytatása valóságos »tündér rege«!

Tegnap este is náluk voltam s mikor a pici Margit — kinek én vagyok a keresztapja — kövér öklöcskéjével majdnem laposra verte apja orrát, az én Pali barátom letette a gyermeket anyja ölébe, levetette magát a diványra s olyan kacagas vett rajta erőt, hogy mindkettőnk szeme tele szaladt könnyel: a komamaszszonyé is, meg az enyém is . . .

Lapszemle.

A »Národnie Noviny« f. évi október hó 9-én kelt száma »Két áramlat« cimén a következő jellemző cikket hozta első helyen:

»Már megelőzőleg konstatáltuk, hogy miként zavarta fel Károlyi István gróf beszédjével ama közönség gondolkozását, a mely a rosszhírű Femka körül csoportosult. S az áramlat kétféle. Az ellenség magasztalja Károlyit, mint valami apostolt, s egyedül azért, mert a kormánynak becsületesen odamondogatott; másrészről a kormány organumai rossz néven veszik ezt tőle s támadják miatta, hogy vele korteskedett s a politikát a »kulturális« egyesületbe be vitte, a melyből az, — úgymond —, az alapszabályok értelmében ki van zárva, ámbátor tudvalevő dolog, hogy az egyesület célja tisztán politikai s működése szintoly irányú. Ha Károlyi gróf a kormány hurjára ütött volna, dicséretekkel halmozták volna el őt magát, sőt egyesületi politikáját is, s az ellenzéknek nem lett volna számára egyetlen szép szava sem. Igy folyik közöttük a játék!

Egyben azonban megegyeznek mindnyájan, és pedig abban, hogy Károlyi gróf legalább is olyan jó magyarisátor és sovinista, mint bárki közölük. S mi magunk is ilyennek látjuk őt. Igaz ugyan, hogy elmondott egy pár szép, hangzatos frázist is, a melyek a »femkistákat« zavarba ejtették s a melyeknek, ha magukban állanának meg volna a saját értelmük s könnyen tévedésbe ejthetnék az egyiket vagy a másikat, de egészben megfelel beszéde a »Femka« céljainak s törekvéseinek; hisz mindjárt beszédje elején nyomatékkal adott kifejezést annak, hogy kezében oly zászlót tart, a melyre ezen jelige van írva: »Magyar kultura.« Károlyi gróf csakis a logika közönséges szabályai ellen vétett, hogy annyira összevissza hadart sok mindent.

A boszankodások eléggé láthatók, nem nehéz megtalálni őket, az »Agr. T.« is rámutat azokra. Mi lehet szentebb a nemzetre nézve — mondá Károlyi gróf — mint az állam összes polgárait a magyar nyelv, a király s a haza iránti szeretetben egyesíteni? S a magyarisatió ezen helyeslése mellett, bátorkodott a szónok az egyesület célját definiálni: hogy ő egy erős magyar államot akar teremteni, a mely ellent tudna állani valamennyi förgetegnek s a melynek legszilárdabb alapját mindnyájunknak nyugalma »faj- és valláskülönbség nélkül« képezné. Patriotizmust, hűséget, s odaadást a haza különböző nyelvű polgáraitól — folytatta tovább beszédjét — csak úgy követelhetünk, ha sorsukkal megelégedve lehetnek majd, s ha a kormány pártatlanul s igazságosan fogja anyagi és szellemi érdekeiket előmozdítani. S nyomban erős szemrehányással illeti a kormányt azért, hogy itt egész némán megtűrik, hogy az idegen nyelvű nemzetiségek a magyarság rovására erősbüljenek s hogy ez tovább is ne történjék, ő, mint már sokan előtte, nyomatékosan követeli a »kulturális egyesületek« támogatására az általános megadóztatást, mert különben absolute lehetetlen azokat zöld ágra juttatni.

S ez így megy végig egész beszéde fonalán. A mi jónak, méltányosnak mutatkozik, az nyomban a rosszaság métermázsás súlyával agyon van nyomva. Ha azonban a magyar nemzet szent, sőt a legszentebb kötelessége odaadással ápolni a magyar nyelv érdekeit, úgy a tótok, szerbek, románok sem végeznek kevésbé szent kötelességet, a midőn ugyanazt cselekszik saját nyelvük érdekében, s Károlyi gróf bizonyára zavarba jönne, ha be kellene bizonyítania, hogy csakis a magyar embernek van ahhoz joga, hogy nyelvét szentnek tartsa, a tótnak, szerbnek, románnak azonban ehhez joga nincs. Nem kevésbé világos az is, hogy a nemzetiségek mennyire lehetnek sorsukkal megelégedve, a midőn annyi erőszakot követnek el velök szemben éppen az ellen, a minek a népek előtt legszentebbnek kell lenni, nyelvük ellen, s a midőn az egyesület is, a melynek Károlyi gróf állt élére, leg»szentebb kötelességének ismeri, a nem magyar nemzetiségek nyelvének s kultúrájának kiirtását.

Nem csoda, hogy Károlyi gróf annyi ellentmondásba keveredett, hol is lehetne a rossz ügy támogatására jobb argumentumokat előteremteni? Meg nem ütődünk azon sem, hogy a magyarón körök annyira fölháborodtak beszéde fölött. Az ellenzék meg fogja bocsátani neki ama pár szót, a melyekkel a nem magyar nemzetiségek megnyugtatására akart mutatni, a midőn a kormányra oly éles kapitoliumot ráolvasott, s a midőn azt a magyar érdekek védelmében gyávának nevezte s hogy a korrupciót előmozdítja, jóllehet magyarnak kellene lenni minden izében, és pedig nemcsak a választók előtt, nemcsak az utcán, hanem a király előtt is; a kormánypárti körök, nevezetesen a mamelukok pártja nem akar megbocsájtani neki semmit sem, mert oly dolgokat érintett meg, a melyek fájdalmat okoznak nekik, s a nemzetiségi kérdésnek, bár csak frázisban, oly kifejezést adott, hogy a fölött megbotránkoztak.

Mi ezen két áramlatra nyugodt lélekkel tekintünk. Világos előttünk mind a kettő, mert egy a céluk: a nem magyar nemzetiségek elnyomása. Hogy a magyarisátorok evvel hova jutnak, az az ő dolguk, a mi dolgunk az, hogy bátran álljunk védelmére. A magyarisátori politika eddigi eredményei nem képesek fellelkesíteni sem a »femkistákat« sem barátjaikat. Már közel harminc éve annak, hogy az állam teljesen a magyar ügy szolgálatában áll, s ezen hosszú idő alatt annyira vitték a dolgot, hogy nem látnak magukra nézve más segítséget, mint azt, hogy külön adót vessenek a nemzet »kultiválására«. *Az ugyan szemtelenség* ilyen gondolattal még csak elő is hozakodni, de ilyen desperáció mellett könnyen lehet ily nyaktörő mellékutakra is térni. »Itt élned, halnod kell!«

HIREINK.

— **Mükedvelői szini előadás.** A turóci magyar olvasó egylet és társaskör szinügyi bizottsága november hó 3-án szini előadást rendez az egyesület anyagi viszonyainak rendezése céljából. Szinre kerül Szigligeti Ede »Házassági három parancs« című három felvonásos vígjátéka. Felhívjuk a megye hazafias közönségének becses figyelmét az előadásra, melyről hisszük, hogy ezúttal is élvezetes leend.

— **Városi hatóságunk figyelmébe.** Akit az iskolák felé vezet útja, sajnálkozással nézi az ifjúságot, különösen a kis gyermekeket, miként evickélnek nagy úgygyel-bajjal azon a sártengeren keresztül, mely a Zányi-féle ház mellett elhúzódik. Felkérjük a város előljáróságát tegyen egy alkalommal szemlét s könyörüljön az iskolás gyermekeken és az ifjúságon. Hiszen nem kerülne sokba akár az egész utcát is meghordatni, de különösen, kevésbe kerülne egy kavicsolt járdát előállítani. Az idő most még eléggé kedvező az ilyen munkálatokhoz, csak akarni kell.

— **Ehmann Pál,** a ruttkai vasúti állomás általánosan és előnyösen ismert vendéglőse megnyervén a kassa-oderbergi vasút igazgatóságától a zsolnai restaurációt is, október hó 18-án felváltja elődjét.

— **Trencsén vármegye választmánya** folyó hó 2-án rendkívüli ülést tartott, melynek tárgyát gróf Károlyi Istvánnak a F. M. K. E. közgyülésén elmondott ismert beszéde képezte. Többek felszólalása után egyhangúlag elfogadta a választmány *Haydin* Imre alábbi javaslatát és azt a központi, valamint a vidéki választmányokkal is közölni rendelte. A javaslat ekként szól: »Ámbár a választmány az egylet békés és egységes fejlődése érdekében kivánatosnak tartja az egyleti beléletből mindennemű napi politikának kizárását és ez okból gróf Károlyi István egyleti elnök az egylet f. évi október hó 2-én Nyitrán tartott közgyűlésén mondott megnyitó beszédének tartalmát magáénak nem fogadhatja, mégis a beszéd folytán egyes törvényhatósági választmányokban támadt kiválasi hajlamokkal szemben kijelenti, hogy e beszéd nem lehet indok arra, mikép miatta az egylet egysége megbontassék, hanem ellenkezőleg szükségesnek véli az egyleti részek és tagok annál szorosabb tömörülését, hogy az egylet békés élete hason politikai beavatkozásoktól a jövőben megóvassék és az egylet a napi politikán felül álló eszményének és céljainak tagjainak párt és osztálykülönbség nélkül összeforrt egyetértésével és egységével áldozhasson.«

— **A körmöcbányai magyar-egyesület** 1894. október 13-án, szombaton, esti 8 órakor, a városi iskolák dísztermében, Magyar zenetörténelmi hangversenyt rendez, a melyen Káldy Gyula a magyar zene-egyesület alelnöke s a magyar zeneiskola igazgató tanára a magyar harcizene legkiválóbb termékeit mutatja be az 1716-ik török háborúból, a 7 éves háborúból, az 1788—89-ik utolsó török háborúból, az 1799., 1805., 1809-iki franciák elleni nagy harcokból s főleg az insurrectió idejéből, Kuliffay Izabella főhercegnői tanárnő és a magyar zeneiskola tanára, R. Pataki Rózsa sopráin énekesnő, Várady Sándor a m. kir. opera első rendű baritonistája közreműködésével.

— **Áthelyezés.** *Bartos* Gyula alsó turcseki állami iskolai tanító, lapunk nagyrabecsült munkatársa, a vallás és közoktatásügyi miniszter által a kis-pesti állami elemi iskolához helyeztetett át hasonló minőségben.

— **A királyné és a magyar szó.** Erzsébet királyné a minap egyenesen fölkérte egyik udvarhölgyét, Mikes grófkisasszonyt, hogy vele mindig csak magyarul társalogjon. »Az erdélyi magyar szó, melyet ön beszél — szólt a királyné — oly szép, hogy nekem a legtiszta bbnak tetszik. Ebbe szeretném magam belégyakorolni«.

— **Baltik püspök Pozsonyban.** Baltik Frigyes a dunáninneni ág. ev. egyházkerület püspöke, liptó szentmiklósi lelkész, mint a Magyarország irja, Pozsonyba teszi át lakását. A hazafias püspök, a kit a pánszlávok püspökké választatása előtt a maguk pártjához tartozónak vallottak, sok megtámadtatásnak volt kitéve Liptó-Szent-Miklóson. Ezért lemond lelkészi állásáról és ezentúl csupán a püspöki teendőket fogja végezni Pozsony székhelylyel. A liptó-szent-miklósi pánszlávok egyrészt örülnek a püspök távozásán, másrészt azonban boszankodnak is, hogy ezentúl nem lesz annyi alkalmuk a püspök boszantására.

— **A cár betegsége.** Állandó zavaros, egymásnak ellentmondó hirek látnak az európai sajtóban napvilágot a hatalmas fehér cár állapotáról. A külföldi lapok péterváli levelezőinek helyzete nagyban meg van nehezítve az által, hogy az orosz sajtóban a hivatalos bulletineken kívül egyéb tudósításnak megjelennie nem szabad és a birodalom belsejéből, a hol a cár tartózkodik, megbizható tudósítást kapni amúgy is igen nehéz. Annyi bizonyos, hogy a cár állapota igen súlyos. Ujabban arról is beszélnek, hogy a testi bajokhoz lelki zavar is járult és úgy Pétervarott, mint a külföldön általános az a nézet, hogy a trónörökös nagyhercegnek a regenséggel való megoizatása csak idő kérdése és az rögtön megtörténik, mihelyt a cár tartózkodási helyét Korfuba teszi át.

— **A főrendiház** október 10-én elfogadta az állami anyakönyvekről szóló törvényjavaslatot is, még pedig változatlanul, ugy, hogy az immár királyi szentesítés alá lesz terjeszthető. Ezzel családjogunk rendezésének egy összefüggő ciklusát iktathatjuk törvénykönyvünkbe. Semmi kétség ugyanis, hogy a képviselőház el fogja fogadni a gyermekek vallásáról szóló törvényjavaslaton történt módosításokat, a melyek különben sem jelentenek egyebet, minthogy a törvényhozás a felekezeten kívüli gyermekek vallására vonatkozó intézkedést ez alkalommal mellőzi. Igy tehát a sokat emlegetett junktim sem állja többé útját, hogy a polgári házasság javaslata megkapja a királyi szentesítést és mint törvény mielőbb életbe lépjen.

— **A magyar gazdatisztek és erdőtisztek országos egyesülete,** f. hó 4-én tarta ülését Bujanovics Sándor elnöklete alatt. — Elnök jelenti, hogy a magyar korona területén foglalkozó gazdatisztek és erdészek segély és nyugdíjegyesülete alapszabályainak módosítása jóváhagyatott, mely módosításban a cím változása is benfoglaltatik, tehát ez nem jelent új egyesületet, hanem ez a réginek folytatása, minden jogainak és kötelezettségeinek folytatólagos birtokosa. — Ügyvezető jelenti, hogy az 1893-ik évi évkönyv elkészült és szétküldésre vár, tanúsága szerint: az egyesület fenállása óta volt 1381 tagja, ebből elhúnyt 187, kilépett és töröltetett 267, marad tehát 927 tag, kik közül tagdíjjal hátralékban van 707 tag és a hátralékos tagdíj összege kitesz 22646 frt 38 krt. Az alapszabályok jóváhagyása s az évkönyv elkészülte tudomásul vétetik, a tetemesen felszaporodott hátralék, behajtás végett az egyesületi ügyésznek adatott át. — Miután az egyesületi eddigi hivatalos lapja, a Földmivelési érdekeink új kiadásban, a Magyar Gazdák Lapja cím alatt jelenik meg, ez hivatalos lapul elfogadtatott, s tárgyalások folynak az iránt, hogy az egyesület tagjai nevezetes kedvezményeket nyerjenek, s hogy minden hivatalos közlemény ez úton közöltessék. — Az ügyvezetői jelentés előadja, hogy a nyári szünetek alatt az ügyforgalom 355 dbt. tett ki. Uj tagul jelentkeztek 8-an. Tagok sorából töröltettek 10-en. Állásközvetítésünk útján új állásban elhelyeztettek 9-en. A segélyért folyamodók kérvényének elintézése elhalasztatott akkorra, midőn az év elején a segélyosztás rendszerint történik.

— **Tartalékos tisztek tekintélye.** Abból az alkalomból, hogy most — az egy éves önkéntesek vizsgája után — ujra egész sereg tartalékos tiszt lesz kinevezve, érdekesnek és tartalékos tisztekre nézve fontosnak tartjuk a m. kir. honvédelmi miniszter ujabb körrendeletét, a mely nemrég érkezett a hatóságokhoz, némely pontjában ismertetni. A honvédelmi miniszter rendelete először is a tartalékos tisztek tekintélyének mikénti megóvására vonatkozólag ad utasitást a hatóságoknak. Eddig ugyanis, ha valamely bűnvádi feljelentés történt tartalékos tisztek ellen, a nyomozást, mint bárki másnál, csendőrök vezették. Ezután a rendelet értelmében ez nem így fog történni, mert a csendőrökkel való nyomozás árt a tisztek tekintélyének. Igen lényeges és a tartalékos tiszteket mindenesetre érdeklő a rendelet egy más pontja, mely a hatszáz forintos jövedelem kimutatásáról szól, melyet minden egyéves önkéntesnek ki kell mutatnia, ha tiszti kinevezését meg akarja kapni. Erre nézve a körrendelet meghagyja a törvényhatóságoknak, hogy azon esetben, ha tudomást szereznek arról, hogy a tartalékos tisztek bejelentett jövedelmi forrása valamiképen megszünt, ugy azt azonnal jelentsék be a katonai hatóságnak. A körrendelet egy harmadik lényeges pontja ugyancsak a hatóságok figyelmét hívja fel arra, hogy azon bizonyítványokat, melyek a hatszáz forint jövedelem kimutatását hitelesitik, minél szigorúbban ellenőrizzék. A honvédelmi miniszter e legujabb körrendeletét ajánljuk az uj tartalékos tisztek figyelmébe.

— **A bányakerületi ág. hitv. ev. egyház közgyülése.** Október 10-én tartotta a bányakerületi ágost. hitv. egyház közgyülését. A népes közgyülést ünnepélyes istentisztelet előzte meg a deáktéri evang. templomban, a melyet Händel Vilmos lelkész kerületi főjegyző celebrált. Ezután kezdetét vette az evang. fögymnásium második emeleti dísztermében a közgyülés, a melyet Fabinyi Teophil világi elnök nyitott meg, üdvözölve a megjelent gyülési tagokat, majd röviden érintve a közgyülés napirendjére tűzött ügyeket, kéri a közgyülés tagjainak figyelmét azok tárgyalásához. A világi elnök rövid megnyitó beszéde után Sarkány Samuel ev. püspök, a közgyülés egyházi elnöke mutatta be püspöki jelentését, melyből a következőket emeljük ki. Egyházi téren a lefolyt évben is a szervezkedés munkája folyt. Az egyházmegyék részben már megalkották a zsinati törvény alapján életbeléptetendő szabályrendeleteket. A bányai egyházkerület f. é. május 21. és 22. napján tartott rendkívüli közgyülésében a kerület ügyrendjére vonatkozó javaslatot letárgyalta és elfogadta s azt az egyetemes közgyüléshez beterjesztette. Most még hátra van a kerület tisztviselőinek hatáskörét, jogait és kötelességeit, a lelkészi és tanítóválasztást szabályozó, a püspöki irodavezető és másodlelkész alkalmazását, valamint a püspöki tiszteletdijat meghatározó szabályrendelet tárgyalása és megállapítása, melyek ezen közgyülés feladatát képezik. A kerületek új beosztását célzó javaslat a f. é. június hó 7—10-napján tartott zsinati ülésekben elfogadtattak, letárgyaltattak s ő felségéhez szentesítés végett felterjesztettek. Ezen új beosztás folytán egyházkerületünk lényeges területi változást szenvedett, a mennyiben területéből a barsi, nógrádi és honti egyházmegye kikebeleztetvén, a dunáninneni kerülethez csatoltatott, ellenben a turócmegyei esperesség a bányai egyházkerületbe illesztetett. Fajó érzéssel váliik meg kerületünk — ugymond — a testvéri közösség századokon át fennállott kötelékével hozzácsatolt lelkes egyházmegyéktől s ha mégis meghódol a közegyház törvényhozó testületének határozata előtt, teszi azt azon meggyőződésből, hogy ezen áldozatot az egyház belbékéjének és jó hírnevének megóvása céljából hozta meg. Vajha ezen cél az új beosztás által valósággal eléretnék. Ez mindnyájunk hő óhajtása ugyan, de a melynek megvalósulásához legalább egyelőre kedvező kilátast nyujtanak a dunáninneni kerületben legközelebb előfordult zajos közgyülési jelenetek.

— **Mellbetegek és szivbajosok figyelmébe.** Dr. Lőrinczy Ferenc budapesti ismert tüdő- és szívspecialista, gyógyintézetét, a téli évszakra, Gödöllőről *budapesti lakására (zöldfa utca 43.)* helyezte át. Tüdőbetegek oltással, szívbajosok pneumatice kezeltetnek.

— **Érdekes** a mai számunkban megjelent Hekscher József hamburgi bank- és váltó-üzlet hirdetménye; ezen cég a nyeremények pontos kifizetése és az ügykezelések legnagyobb titoktartása által oly jó hirnévre vergődött, hogy fentemlitett hirdetményére t. olvasóink figyelmét már e helyen is felhívjuk.

Irodalom.

Az ősz és tél roham lépésekkel közeledik és ennek folytán semmisem ajánlható melegebben, minthogy hasznos és nemes olvasmányokról gondoskodjanak azok, kik szellemi szórakozottságukra is gondot fordítanak. A »Képes Családi Lapok« immár 16 év óta fennálló ismeretterjesztő és szépirodalmi lap e tekintetből ajánlható. Másként is »Képes Csa-

ládi Lapok« azért is megérdemli a tömeges pártfogást, mert úgy eddig, mint ezentúl azon igyekezett, hogy minden ízében magyar legyen. E programmjában a régibb és újabb írók és költők mindenkor támogadták és ezentúl is támogatni fogják. Különösen érdekes az októberi és decemberi negyed, mert ez évnegyedben négy önálló regény lesz közölve. Még pedig: »A jó szövetség« Tolnai Lajostól. »Az Adria partján« Cserneki Gyulánétől. »A számüzött szerelme« Vajda Vilmostól, és »Fény a sötétségben« Miskolczi Henriktől. A »Képes Családi Lapok« előfizetési ára: Egy évre 6 forint, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Mutatvány számokat ingyen küld a kiadóhivatal. Budapest, V. Vadász-utca 14. szám, saját házában.

— **Fényképészek évkönyve** cím alatt a Nyiregyházán megjelenő »Fényképészeti Értesítő« szaklap szerkesztősége egy csinos kiállitású zsebkönyvet fog kiadni az 1895. évre. Ezen évkönyv már azért is érdeklődést fog kelteni, mivel ilyen még magyar nyelven nem jelent meg soha és kiváló gondos összeállításánál fogva hivatva van a hasonló német termékeket hazánkból kiszoritani. Ezen zsebkönyv célszerű beosztása és tartalmának hasznossága folytán egyike leend a legnélkülözhetetlenebb kézikönyveknek. Az összes fényképészeti eljárások le lesznek ebben irva minden változatban és azt nemcsak a szakfényképészek, de fényképészsegédek és mükedvelők is mint nélkülözhetlen és becses munkát hasznosan forgathatják. Az évkönyv tartalmát a »Fényképészeti Értesítő« szeptember havi száma részletesen közli, ezt a számot a kiadóhivatal mindenkinek ingyen küldi meg, a ki eziránt érdeklődik. Az évkönyv f. é. december hó közepén jelenik meg, előjegyzési ára 1 frt 20 kr. Könyvárusi forgalomba nem kerül, csak annyi példányban lesz kinyomatva a hány előjegyzés arra történik. Előjegyzések csak október hó végéig vétetnek figyelembe. A »Fenyképészek évkönyvé«-nek beszerzése fölöslegessé teszi minden más szakmunka megvásárlását, mert ebben a legujabb hivók stb. vényei és egyáltalában minden eljárás közölve lesz.

— **Új olcsó magyar könyvek.** (Az »Olcsó Könyvtár« új olcsóbb kiadása.) A magyar olvasó közönség figyelmét méltán fogja fölébreszteni az a vállalat, a melylyel a Franklin-társulat gazdagitotta a magyar irodalmat és a magyar könyvpiacot. — Ez a vállalat lehetővé teszi, hogy az irodalom legszebb, legkiválóbb termékeit oly olcsó áron szerezheti meg mindenki, hogy a legcsekélyebb, ugyszólván minimális áldozattal rövid idő alatt díszes és becses könyvtárt rendezhet be, a mely magában foglalja ugy a magyar, mint a külföldi irodalom gyöngyeit. — Szüksége volt a magyar olvasó közönségnek arra, hogy ilyen, úgy szólván új életelixir kerüljön a magyar irodalom szervezetébe, hogy vérkeringésében új, egészséges és gyors mozgás álljon be. Az irodalom és a költészet forrásai most újra kifakadnak és az út e forrásokhoz ezután oly könnyű lesz, oly kevés faradságba fog kerülni, hogy minden olvasó a lehető legkényelmesebb módon juthat hozzá. — Körülbelül húsz esztendeje annak, hogy a Franklin-társulat Gyulai Pál szerkesztése alatt megindította az Olcsó Könyvtárt. Mi vezette e vállakozásra a Társulatot akkor, mi indította arra, hogy az akkori szük irodalmi viszonyok között egy könyvtárt létesitsen, a mely olcsóság tekintetében hallatlan és rendkivüli volt, ma már, hogy kiadásai ott találhatók minden magyar ház asztalán és könyvtárában, mindenki tudja. A magyar olvasó közönség csekély száma következtében a magyar könyvkiadó vállalatok kénytelenek voltak kiadványaiknak magas árakat szabni, úgy hogy egy értékesebb könyv beszerzése meglehetős nagy áldozatokba került és mialatt a német, angol és francia könyvpiacon a világirodalom legkiválóbb gyöngyeit csekély áron lehetett megkapni, nálunk csak a tehetősebbek és jobbmódúak engedhették meg maguknak azt a fényüzést, hogy magyar házi könyvtárt rendezhessenek be. De egyéb oka is volt a társulatnak, hogy a vállalatot megindítsa. A lirai dal nemzeti fejlődése úgyszólván megszakadt, valamint hogy Arany Jánossal befejezést nyert az epika nemzeti fejlődése is, mikor a nyugati minták ösmertebbekké lettek Magyarországban. Egészen új irói és költői generáció fejlődött, a mely úgyszólván kizárva a nemzeti irányt és az idegen mintákat utánozva, nemzetközi jellegü müveikkel elárasztották a könyvpiacot és úgyszólván eltemették a régibb irodalom legbecsesebb termékeit. S habár a munkák nem hatottak egészen a korra s félig-meddig készületlenül találták a közönséget arra nézve, hogy az új irányokat magába felvegye, mégis imminens volt a veszedelem, hogy nem lesz vállalat, a mely a régibb nemzeti irányú müveket fentartsa és hovatovább kivész egészen a régibb magyar irók és költők kultusza.

Ekkor indította meg a Franklin-Társulat az »Olcsó Könyvtár«-t, a mely megszüntette a veszélyt és módot nyújtott arra, hogy az olvasó közönség éppen olyan olcsó szerrel juthasson jó könyvekhez, mint a külföldi könyvpiacon és egyszersmind fentartsa a régibb magyar remekirók emlékét is. A szerkesztőség nem zárta ki a modern magyar irodalom termékeit sem, a mennyiben azok a jó ízlés és irodalmi érettség követelményeinek megfeleltek; nem zárta ki, sőt határozottan programmjába fölvette a világirodalom kiválóbb termékeit, beszélyeket, színműveket, költeményeket, történeti, aesthetikai, irodalomtörténeti müveket is, de figyelmét arra is kiterjesztette, hogy ébren tartsa az érdeklődést azok iránt, a kiknek a magyar irodalom megteremtésében legtöbb érdemök volt és ne engedje elhomályosulni remekiróink kultuszát, a kiknek példája lelkesitette saját korukat, a mikor még meddő volt a magyar irodalom talaja és lelkesiti a mai kort is, a mikor irodalmunkban rohamos fejlődés állt be és képviselve vagyunk az irodalom minden ágában. Hogy milyen hatása volt az Olcsó Könyvtárnak a magyar irodalomra, azt ma már minden müvelt ember tudja. Az anyagi áldozatokkal megindított vállalat csakhamar ösmeretessé lett az országban és kiadványai nem remélt gyorsasággal terjedtek el széles e hazában mindenfelé. Körülbelül húsz esztendő alatt közel négyszáz kötetet adott ki és a ki végig tekint a kiadványok lajstromán, meg fogja látni, mily szolgálatot tett ez a vállalat irodalmunknak úgy, mint az olvasó-közönségnek. Meg fogja látni, hogy a szerkesztőség figyelmét nem kerülte el egyetlen mozgalom sem, a mely a világirodalomban végbe ment és megszerezte, leforditatta és kiadta mindazokat a müveket, a melyek irányuknál és tartalmuknál fogva becsesek és érdekesek. De egyszersmind képviselve fogja látni hazai irodalmunk nagyon sok becses termékeit és fölelevenitve olyan kitünő irók müveit is, a melyek vagy még nem voltak összegyüjtve, vagy önálló kiadásban nem jelentek meg.

Most, hogy a vállalat húsz év lefolyása alatt szellemileg és anyagilag sikerült, a Franklin-Társulat kötelességének tartotta az eredetileg amúgy is rendkivül olcsó árakat alább szállitani, úgy hogy egy-egy szám, a mely azelőtt húsz krajcárba került, ezután éppen félannyiba, tehát tíz krajcárba kerül. Ez által az »Olcsó Könyvtár« a szó legszorosabb értelmében olcsó könyvtárrá változott. Az első sorozata ennek az olcsó könyveknek már meg is jelent és húsz számból áll, a melyre egyszerre lehet előfizetni, de egyenkint is kaphatók. Egy tekintet az első ciklus lajstromára, be fogja bizonyitani, mily gonddal járt el a szerkesztőség a müvek megválasztásában. Ott van Csokonai Vitéz Mihály »Dorottya«-ja (1—2). a magyar komikus eposz ez igaz gyöngye; a lirai hévvel telt Bret Harte »Kaliforniai beszélyei«-nek egy része (3—5); Kölcsei Ferenc elbeszélései (6—7); Macaulay T. B. »Machiavelli« tanulmánya (9—13), a mely az összes európai nyelvekre le van fordítva; Kerényi Frigyes összes költeményei (9—13); Sandeau Gyula beszélye: »A montsabreyi kastély« (14); Kármán József »Fanni hagyományai« cimü müve, a mely a legrégibb elbeszélő-irodalom egyik remeke (15—16); gróf Sollohub »Előkelő világ« cimü orosz beszélye (17—18); és végre Szigligeti Ede »Liliomfi« cimü vigjátéka, a mely a legkitünőbb magyar bohózatok közé tartozik. Ezeket — mint említettük — egyenkint is meg lehet venni, de megrendelhetni előfizetés utján is, húsz számot két forintjával. És igy rövid idő alatt tartalomra és irodalmi értékre nézve is igazi magyar családi könyvtárra tehetünk szert.

Nyilttér.

(Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelőséget a szerk.)

Selyem hamisitvany. Égessünk el egy mintát a venni szándékolt fekete selyemből s a hamisitás rögtön kiderül: mert míg a valódi s jól festett selyem az elégetésnél nyomban összepödörödik és csakhamar kialszik, maga után csekély világosbarna hamut hagyván; addig a hamisitott selyem (mely zsiros szinü szallonás lesz és könynyen törik) lassan tovább ég (minthogy rostszállai a festanyagtól telitetten tovább izzanak) és sötét barna hamut hagy maga után, de valódi selyem módjára soha összes nem pödörödik, csak meggörbül. Ha a valódi selyem hamuját összenyomjuk, elporzik, a hamisitványé nem. — **Henneberg G.** (cs. k. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** házhoz szállitva, postabér és vámmentesen szivesen küld bárkinek is mintákat, akár egyes öltönyökre való, akár egész végekben levő valódi selyem szövetekből. Svájcba cimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

2618. tk. sz. 1894.

Árverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szt.-mártoni kir. járásbiróság mint tlkvi hatóság közhirré teszi, hogy Revusz Mihálynak, Marsala sz. Revusz Mária és tsai elleni végrehajtási ügyében a bbányai kir. törvényszék területén, Balázsfalva községben fekvő:

1. a balázsfalvi 2. sz. tjkvben 1—4. sorsz. alatt felvett s Revusz András nevére irt ingatlanságra 326 frt;

és ugyancsak a fentebb megnevezett törvényszék területén, Bodófalva községben fekvő:

2. a bodófalvi 104. sz. tjkvben + 1., 2. sor., 43. és 115. hr.-sz. alatt felvett s B. I. tétel alatt Revusz András nevére felerészben irt ingatlanságra 76 frt;

3. s végül a bodófalvi 96. sz. tjkvben + 1—7. sorsz. alatt felvett s Revusz András nevére irt ingatlanságra 687 frt kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanság az **1894. évi október hó 19-ik napján** d. e. 10 órakor Balázsfalva községben a község házánál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanság kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy pedig a bánatpénznek a bíróságnál lett előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elösmervényt átszolgáltatni.

Kir. jbiróság mint tlkvi hatóság.

Turóc-Szt.-Mártonban, 1894. évi junius hó 14-én.

Medzihradszky,
kir. albiró.

Főnyeremény esetleg 500,000 marka	Nyujtsunk kezet a szerencsének!	A nyeremények-ért az állam kezeskedik

Felhivás

a Hamburgi állam kezessége alatt álló nagy pénz-lutri

esetleges nyereségeinek

részvételére, melynél

10 millió 868,900 márka

okvetlenül nyerendő.

Ezen előnyös pénzlutri nyereményei, mely tervszerüleg csak 110,000 sorsjegyet tartalmaz, a következők: A **legnagyobb nyeremény** esetleg **500.000** márka.

Nyereménydij 300 000 márka	46 nyeremény á 5000 márka
1 nyeremény á 200,000 márka	106 nyeremény á 3000 márka
1 nyeremény á 100,000 márka	206 nyeremény á 2000 márka
2 nyeremény á 75,000 márka	752 nyeremény á 1000 márka
1 nyeremény á 70,000 márka	1320 nyeremény á 400 márka
1 nyeremény á 65,000 márka	20 nyeremény á 300 márka
1 nyeremény á 60,000 márka	130 nym. á 200, 150 márka
1 nyeremény á 55,000 márka	38945 nyeremény á 155 márka
2 nyeremény á 50,000 márka	6994 nym. á 134,100,98 márka
1 nyeremény á 40,000 márka	6846 nym. á 69, 42, 20 márka
3 nyeremény á 20,000 márka	összesen:
21 nyeremény á 10,000 márka	**55.100** nyeremény,

melyek néhány hónap multva ? részben **biztosan** kerülnek sorsolás alá.

Az 1-ső osátályú főnyeremény **50.000** márka, mely a 2-ik osztályban **55.000,** a 3-ik osztályban **60.000,** a 4-ik osztályban **65.000,** az 5-ik osztályban **70.000,** a 6-ik osztályban **75.000,** a 7-ik osztályban **200.000** és a nyeremény dijjal **300.000,** esetleg **500,000** márkára emelkedik.

Az **első nyeremény-húzásra,** melynek határideje hatóságilag állapittatik meg,

az egész eredeti sorsjegy ára csak frt 3.50
a fél eredeti sorsjegy ára csak frt 1.75
a negyed eredeti sorsjegy ára csak frt —.90

Mindegyik részvevőnek a megtörtént húzás után azonnal ingyen megküldetik a **hivatalos** sorsolási lajstrom.

Sorsolási tervek állami czimerrel, melyekből a betétek és a 7 osztály nyereményeinek felosztása kitünnek, előzetesen küldetnek **ingyen.**

A nyeremények kifizetése és szétküldése

egyenesen a felekhez, általam a legnagyobb titoktartás mellett és **pontosan** eszközöltetik.

☛ Megrendeléseket postautalvány vagy ajánlott levél útján kérek.

☛ A húzás közelgő határideje miatt megrendelések azonnal, de legkésőbb

f. é. október 31-ig

bizalmasan eszközölhetők a következő czégnél:

Joseph Hekscher,

Banquier und Wechsel-Comptoir in **Hamburg.**

Legbiztosabb óvószer kolera, hagyma és egyébb fertőző betegségek ellen!!!

Tökéletes fertőtlenités! Teljesen szagtalan!

Önmüködő tőzegszóró-closettek.

Belföldi és külföldi szabadalmak! Szobai árnyékszékek mindenféle tetszetős alakban. Árnyékszékberendezések, kórházak, laktanyák, iskolák, iparvállalatok, szállodák stb. részére.

Fertőtlenitő és szagtalanitó tőzegpor! Tőzegalom!

Magyar tőzeg- és műtrágya-ipar részvénytársaság.

Igazgatóság: **Budapest, IV. Városház-tér 9** (Haris bazár).

Mindennemü tőzeggyártmány nagy raktára.

Különlegesség: emberi és városi hulladékok ipari és gazdasági értékesitése.

Város tisztitási és elfuvarozási vállalatok szervezése.

Műtrágyagyártás.

Részletes tervekkel, költségvetésekkel és eredeti bizonyitványokkal szivesen szolgál **az igazgatóság.**

Az orsz. közegészségügyi tanács által többszörösen ajánlva.

Turóc-szt.-mártoni Magyar Nyomda — Moskóczi Ferencné.